

1.1.6 אי-שוויון חברתי

אי-שוויון חברתי נוצר כאשר המשאבים או תנאי החיים של אנשים מתאפיינים בכך שמשמיות חברתיות חלקים מסוימים באוכלוסייה זוכים באופן קבוע להזדמנויות טובות יותר לחיים ולהגשמה עצמית מאשר קבוצות אחרות באוכלוסייה.

מימדים של אי-שוויון חברתי:

- חלוקת ההכנסה
- חלוקת הנכסים
- הזדמנויות בחינוך
- תנאי הדיור

1.1.6 אי-שוויון חברתי

אי-שוויון חברתי מתקיים במקום שבו המשאבים (למשל רמת ההשכלה או רמת ההכנסה) או תנאי החיים (למשל תנאי הדיור) של אנשים מתאפיינים בכך שמשמיות חברתיות, חלקים מסוימים באוכלוסייה זוכים באופן קבוע להזדמנויות טובות יותר לחיים ולהגשמה עצמית מאשר קבוצות אחרות. הזדמנויות אלה נחשבות "טובות יותר" כאשר המשאבים או תנאי החיים מאפשרים לאנשים מסוימים את ההזדמנות ל"חיים טובים" ולמימוש הפוטנציאל הגלום באישיותם על פי קני המידה החברתיים המקובלים (למשל ביחס לביטחון, עושר או בריאות).

אי-שוויון חברתי יכול ללוש צורות רבות וזכוכים בו בדרך כלל מימדים שונים. כללים בהם, בפרט, רמת ההשכלה הפורמלית, תעסוקה בטוחה פחות או יותר, מעמד מקצועי, הכנסה, נכסים או תנאי דיור בטוחים והולמים (ראו שקופית 1.1.7 לגבי מימד העוני). אי השוויון בחלוקת ההכנסה בגרמניה ניכר גם בעובדה שמשקי בית במחצית התחתונה של ההתפלגות מחזיקים בקצת יותר מ-1% מסך השווי הנקי הכולל, בעוד של-10% ממשקי הבית יותר ממחצית מהשווי הנקי הכולל. חלוקת העושר הבלתי שוויונית בגרמניה גבוהה בהשוואה למדינות אחרות בעולם. מדד ג'יני, המודד את התפלגות האוכלוסייה בטווח שבין 0 ל-1, עומד בגרמניה על 0.74 (0 = שוויון מוחלט בהכנסה; 1 = אי-שוויון מוחלט בהכנסה).

בהתייחס למימד החינוך, ניתן לראות כי ילדים ובני נוער בעלי רקע של הגירה ממשיכים להצליח פחות מבני גילם שאינם בעלי רקע של הגירה. כמו כן, התלות של השיגי התלמידים ברקע הסוציו-אקונומי של הוריהם עדיין גבוהה יותר בגרמניה מאשר במדינות רבות אחרות: 83 מתוך 100 ילדים בגרמניה שהוריהם למדו באוניברסיטה נרשמים בעממם לאוניברסיטאות, לעומת 23 בלבד מתוך 100 ילדים ממשפחות ללא רקע אקדמי. רק שמונה אחוזים מהסטודנטים באוניברסיטאות הם מצאצאים למהגרים, למרות העובדה שכחמישים מהאוכלוסייה ורבע מהילדים והצעירים מתחת לגיל 25 הם בעלי רקע של הגירה. כמעט 60% מהאוכלוסייה מגיעים לאותה רמת השכלה כמו הוריהם ומעט יותר מ-20% בלבד מצליחים לטפס מעלה סולם ההשכלה בהשוואה להוריהם.

הנטל בתשלום שכר הדיור מחריף את אי השוויון החברתי בגרמניה: מי שחלש מבחינה חברתית, סובל מקיפוח משמעותי בשוק הדיור. מכיוון שתנאי הדיור באזור מסוים דומים על פי רוב, אזורים אלה מאוכלסים לעתים קרובות על ידי אנשים מעמד סוציו-אקונומי דומה (הפרדה חברתית בערים). העניים, הצעירים והמבוגרים הם הסובלים העיקריים מעליית מחירי הדיור. גם משקי בית של הורים יחידים או של אנשים עם רקע של הגירה נפגעים קשות מכך. לגבי האחרונים, קיימות עדויות דלמי שכירות גבוהים שמקורם באפליה בשוק הדיור. על פי דו"ח משנת 2022 בנושא מחוסרי דיור, 262,600 אנשים בגרמניה היו חסרי בית. 38,500 איש חיים בפועל ברחובות, האחרים לנים אצל אנשים פרטיים או במסודות ציבוריים. בכל שלוש הקבוצות, כמעט שני שלישים (63%) מחסרי הבית הם גברים. רוב חסרי הבית ללא מקום מחסה הם גברים (79%), גילם הממוצע 44 והם בעיקר רווקים (79%).

מספר הצעירים חסרי בית או מחוסרי הדיור עד גיל 26 מוערך בכ-37 אלף.

לקריאה נוספת

- Autor:innengruppe Bildungsberichterstattung (2022): Bildung in Deutschland 2022; online: <https://www.bildungsbericht.de/de/bildungsberichte-seit-2006/bildungsbericht-2022/pdf-dateien-2022/bildungsbericht-2022.pdf> (last accessed: 10 July 2023).
- BMF - Bundesministerium für Finanzen (2019): Soziale Ungleichheit und inklusives Wachstum im internationalen Vergleich; online: https://www.bundesfinanzministerium.de/monatsberichte/2019/05/Inhalte/Kapitel-3-Analysen/3-1-soziale-ungleichheit_pdf.pdf?__blob=publicationFile&v=3 (last accessed: 10 July 2023).
- Bundesministerium für Arbeit und Soziales (BMAS) (2022): Ausmaß und Struktur von Wohnungslosigkeit - Der Wohnungslosenbericht 2022.
- Daigler, Claudia: Junge Wohnungslose – Eine Einführung für die Soziale Arbeit; Stuttgart 2023.
- Forum Erziehungshilfen 4/2022: Wohnungslosigkeit als Thema der Jugendhilfe (Schwerpunkt).
- Junker, Stephan (2018), Wohnverhältnisse in Deutschland - Mietbelastung, soziale Ungleichheit und Armut - Kurztgutachten im Auftrag des Sozialverband Deutschland e. V.; online: https://www.sovd.de/fileadmin/bilder/web-Wohnverhaeltnisse_in_Deutschland_2018_10_19.pdf (last accessed: 10 July 2023).